

**SWAMI RAMAND TEERTH
MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
SYLLABUS FOR PET (Ph.D. Entrance Test)
SUBJECT - MARATHI**

विभाग – ब (पदवी स्तर)

- वारकरी संप्रदाय : संत ज्ञानेश्वर, संत नामदेव, संत तुकाराम, संत चोखामेळा, संत शेख महंमद
- पंडिती वाङ्मय : मोरोपंत, मुक्तेश्वर
- शाहिरी वाङ्मय : राम जोशी, प्रभाकर, अनंत फंदी
- मराठी कविता विभाग : (एकूण पाच विभाग)

अ) विभाग पहिला

म. फुले, केशवसूत, भा. रा. तांबे, बालकवी, बा. सी. मर्ढेकर, बा. भ. बोरकर, कुसुमाग्रज, वा. रा. कांत, शरदचंद्र मुक्तिबोध, आरती प्रभू, ग्रेस, दि. पु. चित्रे, वसंत आबाजी डहाके, फ. मुं. शिंदे, चंद्रकांत पाटील, अलोन, गजमल माळी, इंदिरा संत, पद्मा.

ब) विभाग दुसरा

अण्णाभाऊ साठे, यशवंत मनोहर, दया पवार, नामदेव ढसाळ, हिरा बनसोडे, प्रज्ञा पवार, अरुण काळे, रविचंद्र हडसनकर, भ. मा. परसवाळे, भगवान सवाई, प्रकाश मोगले.

क) विभाग तिसरा

कवी यशवंत, ना. घ. देशपांडे, ग. ल. ठोकळ, बहिणाबाई चौधरी, आनंद यादव, ना. धो. महानोर, विठ्ठल वाघ, नारायण कुलकर्णी कवठेकर, इंद्रजित भालेराव, उत्तम कोळगावकर, एकनाथ पाटील, ऐश्वर्य पाटेकर, कल्पना दुधाळ, जगदीश कदम, श्रीकांत देशमुख, शंकर वाडेवाले.

ड) विभाग चौथा

सावित्रीबाई फुले, रजनी परुळेकर, अश्विनी धोंडगे, अनुराधा पाटील, नीरजा, कविता महाजन, मल्लिका अमर शेख, ज्योती लांजेवार, वृषाली किन्हाळकर.

● मध्ययुगीन गद्य

म्हाईभट, केशिराज बास, कृष्णाजी अनंत सभासद, रामचंद्रपंत आम्रात्य.

● संकीर्ण :

ताराबाई शिंदे, महर्षी वि. रा. शिंदे, संत गाडगेबाबा, यशवंतराव चव्हाण, साने गुरूजी.

● कथा वाङ्मय :

ह. ना. आपटे, पु. भा. भावे, विभावरी शिरूरकर, व्यंकटेश माडगूळकर, गंगाधर गाडगीळ, शंकर पाटील, रा. रं. बोराडे, भास्कर चंदनशीव, आसाराम लोमटे, सरदार जाधव, मधुकर धर्मापुरीकर.

● ललित वाङ्मय :

श्री. म. माटे, वि. द. घाटे, दुर्गा भागवत, श्रीनिवास विनायक कुलकर्णी, प्रकाश नारायण संत, अनिल अवचट, आ. ह. साळुंके, महावीर जोंधळे, विजय पाडळकर, द. ता. भोसले, मोनिका गजेंद्र गडकर.

● नाट्य वाङ्मय :

म. फुले, वसंत कानेटकर, मा. मा. वरेरकर, विजय तेंडुलकर, महेश एलकुंचवार, रत्नाकर मतकरी, पु. ल., दत्ता भगत, शफाअत खान, संजय पवार, राजकुमार तांगडे, रामनाथ चव्हाण.

- **वैचारिक :**

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, विनोबा भावे, गोपाळ गणेश आगरकर, भाई माधवराव बागल, स्वा. सावरकर, म. फुले, अब्दुल कलाम, वसंत पळशीकर, जनार्दन वाघमारे, शेषराव मोरे, सदानंद मोरे, रावसाहेब कसबे, विद्या बाळ.

- **मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयचा इतिहास (आरंभ काळ ते १८१८) :**

- **भाषाशास्त्र :**

मराठी भाषेची पूर्वपीठिका, भाषाचे स्वरूप व कार्य, भाषाविषयक सिद्धांत, कालिक भेद, भाषिक परिवर्तन, प्रमाणभाषा व बोली.

- **व्याकरण :**

शब्दांच्या जाती, प्रमाणलेखनाचे नियम, प्रयोग विचार, विभक्ती, काळ.

- **उपयोजित मराठी :**

प्रसारमाध्यम भाषा, जाहिरात, बातमीलेखन, मुलाखत, कार्यालयीन पत्रव्यवहार, सूत्रसंचलन, जाहीर प्रगटन.

- **साहित्यशास्त्र :**

साहित्याचे स्वरूप व प्रयोजन, शब्दशक्ती व अर्थशक्ती, साहित्याचा आस्वाद, रसविचार.

- **लोकसाहित्य :**

लोकसाहित्याचे स्वरूप, लोकगीत, लोककथा, म्हणी, वाक्यप्रचार, लोकसाहित्याचा इतर शास्त्रांशी संबंध.

घटक १ – वैचारिक :

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, लोकहितवादी, म. फुले, महर्षी वि. रा. शिंदे, ताराबाई शिंदे, प्रबोधनकार ठाकरे, आ. ह. साळुंके, राजर्षी शाहू महाराज, नरहर कुरुंदकर, हरि नरके.

घटक २ – वाङ्मयीन प्रवाह :

दलित साहित्य, ग्रामीण साहित्य, सत्यशोधकी साहित्य, आदिवासी साहित्य, स्त्रीवादी साहित्य, महानगरीय साहित्य.

घटक ३ – भाषाशास्त्र :

ऐतिहासिक व वर्णनात्मक भाषाशास्त्र, भाषेचे स्वरूप, स्व, स्वनिम, पदिम, वाक्यविचार, भाषाभ्यासाच्या पद्धती – ऐतिहासिक, वर्णनात्मक, तुलनात्मक.

घटक ४ – समाजभाषाविज्ञान :

स्वरूप आणि व्याप्ती, भाषा, बोली आणि समाज.

घटक ५ – व्याकरण :

शब्दालंकार, अर्थालंकार, छंद, समास.

घटक ६ – व्यावहारिक व उपयोजित मराठी :

मुद्रित व दृक्श्राव्य माध्यमांची भाषा, इतिवृत्तलेखन, टिपणी.

घटक ७ – साहित्यशास्त्र :

साहित्याची भाषा, रसविचार, शैलीविचार.

घटक ८ – समीक्षा – समीक्षेचे स्वरूप व मूलतत्त्वे, समीक्षेच्या अभ्यासपद्धती :

घटक ९ – मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी :

- १) संस्कृतीची व्याख्या व संस्कृतीचे स्वरूप.
- २) संस्कृतीची विविध अंगे.
- ३) संस्कृती आणि साहित्य यांचा अनुबंध.
- ५) सांस्कृतिक प्रसारमाध्यम : कीर्तन, भारूड, भजन, प्रवचन, लोकनाट्य, लावणी, पोवाडा आणि इतर सांस्कृतिक उपक्रम.

घटक १० – मराठी भाषाविषयक विचार :

(संदर्भ – खालील भाषाअभ्यासकांनी मराठी भाषाविषयक व्यक्त केलेले विचार अपेक्षित.)

- १) महर्षी वि. रा. शिंदे
- २) वि. का. राजवाडे/यशवंतराव चव्हाण
- ३) ना. गो. कालेलकर
- ४) श्री. म. माटे
- ५) वि. वा. शिरवारडकर
- ६) अशोक केळकर
- ७) कृ. पा. कुलकर्णी
- ८) श्री. न. गजेंद्र गडकर
- ९) स. गं. मालशे/मिलिंद मालशे
- १०) भालचंद्र नेमाडे

संदर्भ ग्रंथांची यादी

- १) महात्मा फुले समग्र वाङ्मय — संपा. य. दि. फडके.
- २) महात्मा फुले : शोधाच्या नव्या दिशा — संपा. हरि नरके.
- ३) लोकहितवादी : काळ आणि कर्तृत्व — डॉ. निर्मलकुमार फडकुले.
- ४) डॉ. आंबेडकरांचे समाजचिंतन — डॉ. भालचंद्र फडके.
- ५) गोपाळ गणेश आगरकर : निवडक लेखसंग्रह — संपा. ग. प्र. प्रधान.
- ६) आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — संपा म. सा. प., पुणे.
- ७) प्रदक्षिणा (खंड—१ व २) — कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे.
- ८) आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — अ. ना. देशपांडे.
- ९) साहित्य आणि संस्कृती — दु. का. संत.
- १०) महाराष्ट्र संस्कृती — पु. ग. सहस्त्रबुद्धे.
- ११) संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती — गं. बा. सरदार.
- १२) मराठी साहित्य : समाज व संस्कृती — वसंत आबाजी डहाके.
- १३) धर्म संप्रदाय आणि मध्ययुगीन वाङ्मय — रं. बा. मंचरकर
- १४) अर्वाचीन मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी — सदा कच्हाडे.
- १५) साहित्याचे सांस्कृतिक संचित — प्रल्हाद लुलेकर.
- १६) मराठी समीक्षेची वाटचाल — गो. म. कुलकर्णी.
- १७) नवसमीक्षा : काही विचारप्रवाह — संपा. गो. म. कुलकर्णी.
- १८) समीक्षेची नवी रूपे — गंगाधर पाटील.
- १९) टीकास्वयंवर — भालचंद्र नेमाडे.
- २०) टीकाविवेक — श्री. के. क्षीरसागर.
- २१) साहित्यनिर्मिती आणि समीक्षा — वा. ल. कुलकर्णी.
- २२) साहित्याचे तत्त्वज्ञान — वि. ना. ढवळे.
- २३) मानसशास्त्रीय समीक्षा — अ. बा. कुलकर्णी.
- २४) खडक आणि पाणी — गंगाधर गाडगीळ.

- २५) रूपवेध — नरहर कुरुंदकर.
- २६) धार आणि काठ — नरहर कुरुंदकर.
- २७) भारतीय स्त्री जीवन — लीला पाटील.
- २८) स्त्रीवाद : स्वरूप आणि समीक्षा — अश्विनी धोंडगे.
- २९) स्त्रीवादी समीक्षा : स्वरूप आणि उपयोजन — संपा. मंगला वरखेडे.
- ३०) स्त्री प्रश्नांची चर्चा : १९वे शतक — प्रतिभा रानडे.
- ३१) भारतीय स्त्री जीवन — गीता साने.
- ३२) हिंदू संस्कृती आणि स्त्री — आ. ह. साळुंके.
- ३३) नाटक एक चिंतन — वसंत कानेटकर.
- ३४) आधुनिक मराठी नाटक : आशय आणि आकृतिबंध — सुषमा जोगळेकर.
- ३५) मराठी नाट्यतंत्र — म. द. ब्रम्हे.
- ३६) मराठी नाटक आणि रंगभूमी (पहिले शतक) — डॉ. वि. भा. देशपांडे.
- ३७) वेध संगीत नाटक आणि नाट्यसंगीत — संपा. श्रीरंग संगोराम.
- ३८) मराठी ग्रामीण कवितेचा इतिहास — कैलास सारवेकर.
- ३९) मराठी ग्रामीण कथा : स्वरूप आणि विकास — डॉ. वासुदेव मुलाटे.
- ४०) मराठी कथा उद्गम आणि विकास — इंदुमती शेवडे.
- ४१) मराठी प्रादेशिक कादंबरी — मदन कुलकर्णी.
- ४२) दलित रंगभूमी — संपा. भालचंद्र फडके.
- ४३) महाराष्ट्रातील स्थित्यंतरे इतर संदर्भ — भ. श्री. पंडित.
- ४४) दलित साहित्य वेदना आणि विद्रोह — भालचंद्र फडके.
- ४५) ग्रामीण साहित्य एक चिंतन — द. ता. भोसले.
- ४६) ग्रामीण साहित्य स्वरूप आणि समीक्षा — आनंद यादव.
- ४७) लोकसाहित्याची रूपरेखा — दुर्गा भागवत.
- ४८) लोकसाहित्याचे स्वरूप — प्रभाकर मांडे.
- ४९) लोकसाहित्य आणि संत साहित्य — रा. चिं. ढेरे.

- ५०) लोकसाहित्य शोध आणि समीक्षा — रा. चिं. ढेरे.
- ५१) मराठी लोककथा — मधुकर वाकोडे.
- ५२) मराठीचा इंग्रजी अवतार — द. वा. पोतदार.
- ५३) भारतीय साहित्यशास्त्र — ग. त्र्य. देशपांडे.
- ५४) आधुनिक भाषाविज्ञान : संधात आणि उपयोजन — मिलिंद मालशे.
- ५५) भाषा : इतिहास भूगोल — ना. गो. कालेकर.
- ५६) वैखरी — अशोक केळकर.
- ५७) सामाजिक भाषाविज्ञान — संपा. प्रभाकर जोशी/गोवाळे.
- ५८) ऐतिहासिक भाषाशास्त्र — र. रा. गोसावी.
- ५९) काव्यशास्त्रप्रदीप — स. रा. गाडगीळ.
- ६०) साहित्यविचार — अ. वा. कुलकर्णी.
- ६१) वर्णनात्मक भाषाविज्ञान — अंजली सोमण/कल्याण काळे.
- ६२) मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी — सदा कन्हाडे.
- ६३) भाषा उद्गम आणि विकास — कृ. पा. कुलकर्णी.
- ६४) महानुभव पंथ आणि त्यांचे वाङ्मय — शं. गो. तुळपुळे.
- ६५) आदिवासी साहित्याचे स्वरूप — विनायक तुमराम.
- ६६) प्राचीन मराठी गद्य : प्रेरणा आणि परंपरा — श्री. रं. कुलकर्णी.
- ६७) प्राचीन मराठी आख्यान कविता — गजमल माळी.
- ६८) प्राचीन मराठी पंडिती काव्य — के. ना. वाटवे.
- ६९) मराठी शाहीर आणि शाहिरी वाङ्मय — य. म. केळकर
- ७०) भाषा अभिवृद्धीची सामाजिक दृष्टी — श्री. म. माटे.
- ७१) व्यावहारिक मराठी — ल. रा. नसीराबादकर.
- ७२) मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार — अशोक केळकर.
- ७३) वृत्तविद्या : भाषा आणि भाषाव्यवहार — अशोक केळकर.
- ७४) शब्दानुबंध — शंकर सखाराम.

- ७५) सुबोध भाषाशास्त्र — प्र. न. जोशी.
- ७६) नभोवाणी कार्यक्रम तंत्र आणि मंत्र — पुष्पा काणे.
- ७७) शाहू महाराजांची भाषणे — संपा. शाम येडेकर.
- ७८) बहिष्कृत भारतातील लेख — चिंतामणी कांबळे.
- ७९) युगांतर — यशवंतराव चव्हाण.
- ८०) मराठी प्रमाणभाषेचे स्वरूप — डॉ. सुहासिनी लट्टू.
- ८१) सामाजिक भाषाविज्ञान — र. ना. वरखेडे.
- ८२) आयदान — सांस्कृतिक ठेवा — संपा. सिसिलिया कार्वालो इतर.
- ८३) मराठीचे व्याकरण — लीला गोविलकर.
- ८४) मराठी व्याकरण वाद आणि प्रवाद — अ. श्री. अर्जुन वाडकर.
- ८५) मराठी शुद्धलेखन प्रदीप — मो. रा. वाळिंबे.
- ८६) मराठीचा अर्थविचार — अनुराधा पोतदार.
- ८७) धर्म आणि साहित्य — दुर्गा भागवत.
- ८८) भिल्लांचे वाग्वैभव — संपा. विजया सोनार.
- ८९) मराठी तमाशा — नामदेव व्हटकर.
- ९०) विसाव्या शतकातील महाराष्ट्र — य. दि. फडके.
- ९१) प्रबोधनाचा पूर्वरंग — संपा. ल. रा. नसीराबादकर.
- ९२) १९वे शतक : सुधारणावाद आणि मराठी साहित्य — सुधार शेलार.

* * *